

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Esityksen tavoitteet on kuvattu selkeästi, ja ne ovat lähtökohtaisesti kannatettavia ja perusteltuja. Esityksestä tulisi uuden yksilöintitunnuksen osalta saada selkeämpi ja kattavampi kuva tunnuksen vapaaehtoisen käyttöönoton vaikutuksista, kustannuksista ja hyödyistä. Mikäli pidemmän aikavälin tavoitteena on korvata henkilötunnus yksilöintitunnuksella, tulisi esityksessä olla arvio tämän pidemmän aikavälin tavoitetilan vaikutuksista, kustannuksista ja hyödyistä. Sosiaali- ja terveydenhuollossa nykymuotoisen henkilötunnuksen kokonaan korvaaminen ei ole lainkaan perusteltua, kuten THL:n aiemmissa lausunnoissa (5.9.2019, 20.11.2019, 26.5.2020, 14.1.2021) on asiaa esille nostettu.

Yksilöintitunnuksen rinnakkainen hallinnointi henkilötunnuksen kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla merkitsisi kustannuksia ja järjestelmämuutostarpeita sekä tiedon eheyden varmistamista. Henkilötunnus on keskeisin asiakas- ja potilastiedot kansalaiseen linkittävä tunniste sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tunnistetta on pitkän ajan kuluessa käytetty sekä paperi- että sähköisissä järjestelmissä tietojen linkittämiseen ja löytämiseen, käyttäjäorganisaatioita on erittäin suuri määrä esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa, ja kaikissa tietoa käsittelevissä järjestelmissä muutosten yhtäaikainen tekeminen tai vanhojen ja uusien tunnusten välisten vastaavuuksien hallinta ei ole mahdollista. Yksilöintitunnuksen liittyvien ratkaisujen kehittäminen sosiaali- ja terveystaloudissa tulisi vaatia vuosikausien työn; rinnakkaisten tunnusten hallinnan edellyttämiä järjestelmäkehitystoimenpiteitä toimialan toimijoilta ja tietojärjestelmiltä ei ole tällä hetkellä tarkoituksenmukaista edellyttää ikään kuin pelkästään "kokeilemisen" vuoksi.

Henkilötunnuksia on rajallinen määrä päivä- ja vuosikohtaisesti. Kriittisiä päiviä ovat 1900-luvulla esimerkiksi 1.1.90, 1.1.86 ja 1.1.94. Kriittisillä päivillä on edelleen muutamia kymmeniä vapaita tunnuksia. Syy, miksi tietyiltä päiviltä tunnuksia ovat loppumassa johtuu siitä, että mikäli Suomeen muuttava ei tiedä tarkkaa syntymäpäivää, annetaan hänelle syntymäajaksi 1.1. Tämä on ollut nykyinen ohjeistus, mutta voisiko syntymäajaksi kenties antaa myös 2.1 tai 1.2? Ehdotuksen

mukaisesti henkilötunnuksen välimerkkejä lisätään ja henkilötunnus on vain kokonaisena merkkijonona yksikäsitteinen.

Nykyiset tietojärjestelmät tunnistavat vain nykyisin käytössä olevat välimerkit (+, - ja A), joten tietojärjestelmiä on muutettava tunnistamaan uudet välimerkit (B,C,D ...Y,X jne.). Mikäli uusia välimerkkejä käytetään jo vuoden 2023 alusta lähtien, voi joidenkin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan käytössä olevien tietojärjestelmien osalta tulla mittavia ongelmia. Näistä kuvauksista ei selviä, minkä vuoksi myös tämän muutoksen pitäisi tulla voimaan alle 10 kuukauden kuluttua.

Uudistuksen eri osa-alueiden voimaantuloa tulisi miettiä hyvin tarkasti erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan valtakunnallisen ohjauksen näkökulmasta. Esiitetty alle vuoden valmistelu-aika sellaisissa kohteissa, joilla on välitöntä vaikutusta sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien kentälle, on täysin riittämätön. Näennäisesti "pieni merkkimuutos" voi käytännössä tarkoittaa hyvinkin laajoja esimerkiksi arkkitehtuuri, ohjelmointirajapinta ja toiminnallisia muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmissä. Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden mahdollisista muutostarpeista puhumattakaan. Kokonaisuuteen liittyy myös toimintamallien määrittelyjä, esimerkiksi tilanteeseen, jossa uusilla välimerkeillä varustettuja henkilötunnuksia on jo annettu, mutta asiakas- ja potilastietojärjestelmissä ei ole vielä kyvykkyyttä niiden käsittelyyn. Käytännössä tällaisessa tilanteessa ainoa tunnistettu vaihtoehto on ohjeistaa käyttämään tilapäistä yksilöintitunnusta.

Verkostoituneilla toimialoilla, kuten sosiaali- ja terveystieteissä päätös käyttöönotosta ei ole pelkästään organisaatiokohtainen. On vältettävä yhteentoimivuuteen ja tietojen eheyteen liittyvät riskit, joita voisi syntyä siitä, että yksi organisaatio ottaa tunnuksen käyttöön niin, että sillä olisi vaikutuksia myös muihin organisaatioihin tai toimialalla laajemmin. Mikäli tunnisteita muutetaan tai rinnakkaisia tunnisteita toteutetaan, on päätettävä erikseen muutosten mahdollisesta toteuttamisesta ja toteutusaikataulusta esimerkiksi kansallisesti yhteisessä toimialakohtaisessa infrastruktuurissa, kuten Kanta-palveluissa tai organisaatioiden tai järjestelmien välisessä tiedonvälityksessä.

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

THL:n tiedonkeruiden ja tietotuotannon näkökulmasta tutkimus- ja tilastotoiminnassa on sitä parempi, mitä aiemmin henkilö saa henkilötunnuksen. Henkilötunnus on keskeinen tieto mm. päällekkäistapausten tunnistamisessa, tietojen laadun tarkkailussa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja hoitoketjujen seurannassa.

Henkilötunnuksen myöntäminen ulkomaalaisille nykyistä aiemmin mahdollistaisi myös terveydentilan seurantaan turvapaikanhakuprosessin alkuvaiheista lähtien, mikä ei ole tällä hetkellä mahdollista. Tämä toisi tärkeitä näkökulmia esim. siihen, miten turvapaikkaprosessi ja maahanmuutto vaikuttavat henkilön terveydentilaan.

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

Tällainen mahdollisuus on THL:n kannalta kannatettava asia.

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

Esityksessä ehdotetaan mahdollisuutta rekisteröityä väestötietojärjestelmään uuden etärekisteröintimenettelyn kautta. Esityksen mukaan etärekisteröidyt henkilötunnukset tulisi pystyä erottelemaan muista identiteeteistä. Esitetty muutos vaatisi todennäköisesti muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin ja näiden muutosten toteuttamiseen tulisi varata riittävä siirtymäaika huomioiden muut keskeiset samaan aikaan voimaan tulevat säädösmuutokset (esim. sote-uudistus/järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta/kuntayhtymiltä hyvinvointialueille ja asiakastietolain toimeenpano vuonna 2023). Etärekisteröityjen henkilötunnusten hyödyntäminen sekä etärekisteröityjen erottaminen muulla tavalla tunnistetuista vaatii erityistä selvittämistä sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tilasto- ja tutkimustoiminnassa voisi hyödyntää etärekisteröityjä VTJ-identiteettejä. THL:n käsittelyprosessien ja tiedonhallinnan kannalta etärekisteröidyt VTJ-identiteetit eivät vaikuttaisi vastaanottamiseen tai tallentamiseen muutaman tietokentän lisäyksen lisäksi. Aineistoluovutukset ovat kaikki luvanvaraisia, eli kyseisiä tietoja käsiteltäisiin samalla tavalla kuin muitakin tietoja.

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Terveydenhuollon tiedonhallinnassa sukupuolittietoa käsitellään sekä hallinnollisissa että kliinisissä merkityksissä, ja joissain tilanteissa ihmisen itse ilmaisema sukupuoli-identiteettitieto on relevantti. Lähtökohtaisesti uudistus parantaisi transihmisten asemaa. THL:n terveyden ja hyvinvoinnin alueen tutkimus- ja tilastotoiminnan kannalta sukupuoli-tieto on keskeinen tieto. Kun tutkitaan terveys- ja hyvinvointieroja, olennaista on tutkia, miten nämä eroavat sukupuolten välillä. Kun seurataan sote-palvelujen käyttöä, palvelujen saavuutta ja käyttöä tarkastellaan usein myös sukupuolittain, millä voidaan nähdä, toteutuuko sukupuolten välinen tasa-arvo. Kyselytutkimusten osalta on THL jo mm. Kouluterveyskyselyssä ja TerveSuomi THL:ssä ottanut linjan, että sukupuolittietona käytetään itseilmoitettua sukupuoli-tietoa, koska hallinnollinen sukupuoli-tieto ei ole kaikkien kohdalla informatiivisin. Sukupuolittiedon käsittelyyn ja keräämiseen on useita näkökulmia, ja tiedon käyttötarkoitus ohjaa sitä, mitkä näkökulmista kulloinkin korostuvat. Sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi tarvitaan tietoa sukupuolittain eriteltyinä.

Muun muassa syntymärekisteriin biologinen sukupuoli tarvitaan, jotta voidaan arvioida syntyneiden lasten sukupuolijakaumaa, joka voi muuttua esimerkiksi ympäristöaltistusten takia tai ihmisten toiminnan takia (sukupuolen takia tehdyt raskaudenkeskeytykset, jotka tosin nykyisin eivät ole mahdollisia Suomessa). Aiempien henkilötunnusten saanti tutkimustarkoituksiin on myös tärkeää - on jouduttu jopa peruuttamaan transsukupuolisia koskevia tutkimuksia, kun vanhaa ja uutta

tunnusta ei ole voitu yhdistää "tietosuojasyistä haavoittuvassa asemassa olevan ryhmän suojelemiseksi".

Sosiaali- ja terveydenhuollon kentälle aiheutuvat käytännön muutostarpeet tietojärjestelmissä voivat olla merkittäviä. Sukupuolineutraali henkilötunnus tarkoittaisi muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin sukupuolta koskevan tiedon käsittelyyn ja sen automatisointiin. Kanta-palveluiden näkökulmasta muutos on tietävästi pieni ja koskettaa ainoastaan Omakantaa ja rajat ylittävää reseptiä. Muissa Kanta-palveluissa ei henkilötunnuksesta päätellä sukupuolta.

THL:n tiedonkeruiden ja tietotuotannon näkökulmasta siltä osin kuin nykyisissä järjestelmissä (esim. kyselytutkimus-, laboratoriojärjestelmä tms.) on henkilötunnuksen pohjalta tapahtuva sukupuolen tunnistus, pitäisi menettely poistaa ja korvata se VTJ-aineiston sukupuolitiedon yhdistämisellä. Tästä aiheutuisi mittavia lisäkustannuksia, arviolta useita henkilötyövuosia. THL:n palveluista suurimmassa osassa (n. 90 %) on sukupuolitiedon tallennusta ja käsittelyä. Jos tietotuotanto kehittyy sukupuolineutraalin suuntaan sillä tavalla, että sukupuolitietoa kysytään, käytetään ja raportoidaan nykyistä selvästi vähemmän, niin tällöin sukupuolen tunnistuksesta voitaisiin mahdollisesti luopua. Tästä kuitenkin aiheutuisi suuri muutostyö, koska kaikesta tilastoinnista ja raportoinnista pitäisi poistaa sukupuolinäkökulma.

THL:n toimintaperiaatteena on kaikessa tilasto- ja tutkimustoiminnassa tiedon saantivaiheessa eriyttää henkilötunniste muusta datasta ja korvata se erillisellä sisäisellä tunnisteella (pseudonymisointi) ja näin ollen ei myöskään sukupuolitiedon käsittely pohjautu henkilötunnuksen varaan, vaan tietojenkäsittely tapahtuu THL:n oman sisäisen tunnisteiden avulla. Yksittäisten pienempien tutkimusaineistojen osalta sukupuolitiedon käsitteleminen henkilötunnuksesta erillisenä tietona entisestään parantaisi tietosuojaa ja palvelisi siis siten THL:n yleistä toimintaperiaatetta kokonaisuutena.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Esitettyjen ehdotusten osalta Hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.1.6 koskien yksilöintitunnuksen käyttämistä digitaalisen henkilöllisyyden osoittamiseen, siinä yhteydessä henkilön yksilöintiin on ymmärrettävää, perusteltua ja kannatettavaa. Sitä vastoin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojen osalta uuden yksilöintitunnuksen käyttö vaatii yhteiset linjaukset ja yhteisen toteutusaikataulun. Käytännössä ei ole tunnistettu selkeitä syitä siihen, miksi rinnakkaista tunnusta otettaisiin lähivuosina käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollossa.

THL:llä on sosiaali- ja terveystietojen tiedonhallinnassa laaja viranomaisohjaustehtävä. Aiemmissa THL:n lausunnoissa (5.9.2019, 20.11.2019, 26.5.2020, 14.1.2021) on nostettu esiin, että uuden yksilöintitunnuksen kattava käyttöönotto kaikissa sosiaali- ja terveystietojärjestelmissä (mukaan lukien yksityiset sote-palvelut) olisi erittäin laajavaikutteinen, pitkä toimeenpanoaikaa ja merkittävää rahoitusta vaativa kokonaisuus. Kustannuksia,

aikatauluhaasteita, toimintamalleihin liittyviä haasteita, riskejä liittyen tietojen eheyteen ja saatavuuteen, sekä muita vaikutuksia sosiaali- ja terveystietopalvelujen tiedonhallintaan on myös käsitelty aiemmissa lausunnoissa. Tästä näkökulmasta on keskeistä, että tunnuksen käyttöönotto on mainitulla tavalla vapaaehtoinen ja toissijainen nykyiseen henkilötunnukseen nähden. Vähittäinen käyttöönotto ja siirtyminen olisi mahdollinen pitkällä aikavälillä, mikäli muutoksella tavoiteltavien hyötyjen realisoitumisesta saadaan rajatummassa soveltamisessa myönteisiä kokemuksia, mutta tämä edellyttää käytännön toimintamallien tarkentamista, perinpohjaista vaikutusarviointia ja suunnittelua, tarkempaa sektori- tai jopa palvelukohtaista säädösohjausta sekä riittävää rahoitusta laajoihin muutoksiin.

Organisaation sisäinen käyttö ei saa tarkoittaa sitä, että organisaatioiden välisissä tai useiden organisaatioiden yhteisesti käyttämissä palveluissa, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset palvelut tulisi heti siirtyä uuden yksilöintitunnuksen käyttöön. Jos organisaatio itse päättää yksilöintitunnuksen käyttöönotosta, kuinka samassa yhteydessä varmistuu se, ettei organisaation toimivissa verkostoissa, yhteisissä infrastruktuureissa yhteentoimivuus vaarannu? Tähän liittyen on havaittavissa mahdollisia riskejä siitä, ettei yksilöintitunnuksen käyttöönotto kuitenkaan käytännössä ole organisaation sisäinen asia nykyisin varsin verkostoituneella sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla.

Uuden yksilöintitunnuksen hyötyjen perustelut muilta kuin tietosuojanäkökulman osalta ovat suppeita. Vaikka uusi yksilöintitunnus parantaa joitakin tietosuojaan liittyviä asioita, on korostettava sitä, että tunnusteen käyttäminen tunnistamisessa johtaisi edelleen vastaaviin ongelmiin kuin aiemman henkilötunnuksen käyttö tunnistamisessa. Osittain epäselväksi jää myös yksilöintitunnuksen ja nykymuotoisen henkilötunnuksen tarkempi rooli sekä merkitys nimenomaan digitaalisen henkilöllisyyden identifiointien tietojen joukossa. Mahdollisten yksilötunnuksista seuraavien hyötyjen ja haittojen sekä laajasti toimintatapoihin ja kustannuksiin vaikuttavien seikkojen arviointi sekä yksittäisten organisaatioiden että laajemmin esimerkiksi sosiaali- ja terveystietopalvelujärjestelmän näkökulmasta on vaikeaa liittyen yksilöintitunnuksen nyt hahmoteltuihin ja mahdollisesti kokonaan uusiin tulevaisuuden käyttötarkoituksiin.

Mikäli uusi yksilöintitunnus otettaisiin käyttöön, niin siitä THL:lle aiheutuvat kustannukset riippuisivat täysin yksilöintitunnuksen käyttöönoton aikatauluista, käytön laajuudesta, käyttötavoista ja niin edelleen. Karkeana arviona puhutaan vähintäänkin sadoista tuhansista - miljoonista euroista edellyttäen, että osa kustannuksista voisi tapahtua pitkällä aikavälillä normaaliin tietojärjestelmien ylläpidon toimintojen ja päivitysten yhteydessä. Emme suoranaisesti tunnista mitään varsinaisia hyötyjä uudesta rinnakkaisesta yksilöintitunnuksista toiminnallemme, mutta kustannukset nousisivat moninkertaisiksi suhteessa käyttöönoton aikataulun nopeuteen. THL:n osalta yksilöintitunnus ei tule koskaan maksamaan itseään takaisin, ja mitä nopeammin yksilöintitunnusta lähdetäisiin toteuttamaan, niin sitä suuremmat siitä aiheutuvat kustannukset.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetuseräluonnosta koskevat huomiot

Yksilöintiin käytettävien tunnisteiden tulisi lähtökohtaisesti olla muuttumattomia. Niiden käyttö esim. tunnistautumiseen, tilaamiseen, lainan nostoon tai palvelujen vireillepanoon ei pitäisi olla mahdollista. Kyseessä ei pitäisi olla salassa pidettävä tieto, jonka paljastuminen aiheuttaa haittaa. Henkilötunnuksen muuttaminen mahdollisten väärinkäyttömahdollisuuksien vuoksi ei tulisi olla ensisijainen keino tunnisteiden väärinkäyttöön liittyneiden ongelmien korjaamisessa. Jo olemassa olevia tunnistautumisratkaisuja tulee hyödyntää systemaattisemmin ja yksilöintitunnusten väärinkäytön mahdollistavat palvelut tulee muuttaa riittäviä tunnistautumisratkaisuja edellyttäväksi. Vahingon vähentämisen tulisi perustua ensisijaisesti siihen, että palveluissa, joissa henkilöllisyyttä ei ole todennettu riittävällä tasolla, tehdyt sitoumukset ovat nykyisen käytännön mukaisesti väärinkäytötapauksissa kiistettävissä ja vastuu on palvelun tarjoajalla.

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuositukset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

Toimenpidesuositukset ovat kokonaisuudessaan perusteltuja etenkin henkilön yksilöinnin ja tunnistamisen entistä selkeämmän toisistaan erottelemisen ja tunnistamisen luotettavuuden lisäämisen kannalta. Vahvan sähköisen tunnistamisen lisääminen on lähtökohtaisesti kannatettava asia, mutta siihen liittyvien käytännön ratkaisujen kehittämisessä tulee selkeästi nähdä toimialakohtaiset eroavuudet ja erityistarpeet, kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa vakiintuneet käytännöt ja juurtuneet tottumukset, joiden kehittäminen vaatii hyvin merkittävää sote-viranomaisten ja muiden sote-toimijoiden yhteistä panostamista.

Tässä yhteydessä olisi erittäin tärkeää, että digitaalisen henkilöllisyyden hanke todella tulee tuottamaan jokaiselle kansalaiselle ilmaisen oman digitaalisen identiteetin, digitaalisen henkilöllisyystodistuksen, jota voitaisiin tulevaisuudessa hyödyntää kaikkien henkilöiden vahvassa tunnistamisessa sosiaali- ja terveydenhuollon prosesseissa. Tällainen valtion tuottama väline olisi tärkeä mahdollistaja sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan kehittämisessä kohti entistä luotettavampia tunnistamisratkaisuja.

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?

Sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalaa ja yksityisiä toimijoita ohjaavien viranomaistahojen tulisi viestiä kaikille sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille ohjauskirjeiden, toimintaohjeiden ja vastaavien instrumenttien kautta periaatteellisesta erosta henkilön yksilöinnin ja tunnistamisen välillä. Toimintamalleihin tulisi selkeästi määritellä käytännön tilanteet, joissa pelkkä henkilön yksilöinti riittää sekä tilanteet, joissa vaaditaan myös henkilön riittävän vahvaa tunnistamista.

Puhelinasioissa tulisi pelkän henkilön henkilötunnuksella yksilöimisen lisäksi vaatia laajempaa tietojen kyselemistä varsinaisen tunnistamisen takaamiseksi.

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

Viestinnällisiä käytäntöjä tulisi ohjeistaa entistä paremmin liittyen henkilön yksilöimiseen ja tunnistamiseen. Pelkän henkilötunnuksen kysyminen ei ole tunnistamista, vaan ainoastaan yksilöintiä.

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

Tähän tulisi kokonaisvaltaisesti puuttua viranmaisohjauksella (vahvan) tunnistamisen saamiseksi osaksi erilaisia palveluprosesseja. Joissain prosesseissa pelkkä yksilöinti riittää, mutta hyvin monissa toiminnoissa tarvitaan vahvaa sähköistä tunnistamista tietoturvallisen toiminnan takaamiseksi.

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

Arviomuiston johtopäätökset tarkennuksineen ovat perusteltuja. Henkilötunnuksen muuttamiskynnystä ei tule madaltaa nykyisestä. Tietojen väärinkäyttöksiä on syytä estää tai ehkäistä muilla keinoin. Henkilötunnuksen muuttamisen tulee edelleen olla toimenpide, joka on hyvin poikkeuksellinen, jolloin muutoksen vaikutukset ja kustannukset pysyvät hallituina ja vähäisinä. Mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita on hyvä tarkastella laajemmin ja osana muuta digitalisaation lainsäädäntöä, kun arvioidaan erilaisia keinoja tietojen väärinkäytösten ehkäisemiseksi. Muistion lopussa esitellään lyhyen aikavälin suunnitelmia ja toteutettujakin toimenpiteitä, joista ei kuitenkaan täysin selviä, mitä puutteita on esim. nykyisessä lainsäädännössä.

Taipale Antti-Olli
Terveystieteiden tutkimuskeskus THL